Referat

Lolland-Falsters Stift – Møder

Stiftsrådsmøde 4. november 2026 - d. 04-11-2026 kl. 10:00 til 13:00

Deltagere: Marianne Gaarden, Anne Birgitte Reiter, Johannes Olav Kruse Kristensen, Anders Martin Lauritsen, Jens Erik Boesen, Hans Erik Pedersen, Knud-Erik Rasmussen, Susanne Høegh Nielsen, Poul Henrik Jacobsen, Ulla Nielsen-Gotsæd, Lene Møller Krabbesmark
Afbud: Flemming Pultz Egholm, Trine Frydkjær Paulsen, Laura Håkansson, Birthe Gunhild Friis, May-Brit Buchardt Horst

Mødepunkt	Referat
1 - Godkendelse af dagsordenen **Til beslutning:** Dagsordenen skal godkendes. Økonomielev Noah Heilmann Jensen deltager i mødet som observatør. Der er afbud fra Flemming Egholm, May-Brit Horst, Laura Håkansson, Birthe Friis og Trine F. Paulsen.	En netop modtaget ansøgning til Pray As Yoy Go blev indsat som et nyt punkt 8. Med den ændring blev dagsordenen godkendt. Stiftsrådet bød velkommen til Noah, økonomielev i Folkekirkens Administrative Fællesskab.
2 - Konstituering af stiftsrådet **Til beslutning:** Jf. stiftsrådets forretningsorden skal der på årets sidste mødes vælges en formand og næstformand for det kommende år, ved skriftlig afstemning. Kun læge medlemmer kan vælges. Dertil skal der udpeges en repræsentant til Budgetsamrådet, som også sidder for et år ad gangen.	Jens Erik Boesen blev genvalgt som formand. Susanne Nielsen ønskede ikke at genopstille som næstformand. Hans Erik Pedersen blev valgt som ny næstformand. Knud-Erik Rasmussen blev genvalgt til Budgetsamrådet.
3 - Mødedatoer i 2027 **Til beslutning:** Stiftsrådets fire ordinære møder i 2027 skal fastsættes. Der foreslås fire følgende tidspunkter, til vedtagelse eller justering på mødet (medbring kalendere for fælles koordinering): Onsdag den 17. februar kl. 10-13	Det foreslåede møde den 17. februar 2027 blev flyttet til fredag den 26. februar grundet vinterferie. De øvrige datoer blev godkendt. Beslutning om et eventuelt strategimøde i 2027 udsættes til et senere møde.

Torsdag den 20. maj kl. 10-13
Onsdag den 8. september kl. 10-13
Torsdag den 18. november kl. 10-13

Stiftsrådet skal også beslutte, om der skal aftales et strategimøde i løbet af 2027, evt. i forlængelse af et ordinært møde.

---

4 - Økonomi: Stiftsmidlerne

Til orientering:
Til stiftsrådets orientering er vedlagt notat fra Rigsrevisionen om juridisk-kritisk revision og forvaltningsrevision af stifternes afgørelser og styring af udlån af stiftsmidlerne. Konklusionerne medfører kritiske udtalelser i erklæringerne for regnskaberne for Roskildes-, Lolland-Falsters- og Haderslevs stifters stiftsmidler for 2026. Kort sagt har Rigsrevisionen vurderet, at Lolland-Falsters Stift ikke har sikret en tilfredsstillende overholdelse af udlånspolitikken, herunder sikret dokumentation for låners kreditstatus, særligt at der er en rimelig balance mellem de samlede lån og årlige indtægter.

Jf. vedlagte fælles svar til Rigsrevisionen fra alle stifterne har stiftsadministrationen svaret dette:

"Lolland-Falsters Stift tager bemærkningerne til efterretning og vil på næste møde i stiftsrådet den 4. november 2026 have et punkt på dagsordenen vedrørende en revision af stiftsrådets udlånspolitik, herunder en vejledning til provstierne omkring behandling af låneansøgningerne med henblik på, at der skal fremsendes en mere konkret vurdering af balancen mellem provstiets samlede lån og de årlige indtægter."

Endelig er vedlagt oversigt over bevilgede lån, samt status for stiftsmidlerne, til stiftsrådets orientering.

Til beslutning:
Stifterne har langt hen ad vejen samme udfordring ved udlån i stiftsmidlerne og vil derfor samarbejde om fælles materiale. Der er nedsat en arbejdsgruppe, der udarbejder 1) forslag til ny udlånspolitik, 2) fælles sagsgangsbeskrivelse for afgørelser om udlån samt 3) fælles skema til vurdering af sognenes og provstiernes tilbagebetalingsevne i forbindelse med optagelse af lån. Dette materiale forventes snart udarbejdet.

Stiftskontorchef Lene Krabbesmark gennemgik kort Rigsrevisionens kritik, med udgangspunkt i de tre konkrete udlån som blev revideret. Stiftsrådet tog orienteringen og kritikken til efterretning.

Stiftsrådet godkendte forslag til udlånsvejledning. Stiftsadministrationen sender den til provstierne.

Status for stiftsmidler og udlån blev taget til efterretning. Lene Krabbesmark orienterede afslutningsvist om en netop modtaget låneansøgning fra Tingsted Sogns Menighedsråd til ny tjenestebolig.

Stiftsadministrationen har i første omgang derfor kun lavet vedlagte forslag til vejledning til provstierne ved behandling af låneansøgninger, til stiftsrådets godkendelse.

Sager:
Rigsrevisionen - juridisk-kritisk- og forvaltningsrevision af Lolland-Falster Stift 2026 (2026 - 15180)
Rigsrevisionen - juridisk-kritisk- og forvaltningsrevision af Lolland-Falster Stift 2026 (2026 - 15180)
Stiftsrådet - Bindende stiftsbidrag og stiftsmidler til møder i 2026 (2026 - 5131)
Stiftsrådet - Bindende stiftsbidrag og stiftsmidler til møder i 2026 (2026 - 5131)
Stiftsrådets udlånspolitik (2026 - 34170)

Bilag:
Følgebrev til endelig revisionsnotat - Lolland-Falster stift, Revisionsnotat om juridisk-kritisk og forvaltningsrevision af stifternes afgørelser og styring af udlån af stiftsmidler, Fælles svar fra alle stiftet til Rigsrevisionen, Oversigt over bevilgede lån i 2026, Stiftsmidler pr. 30.09.2026, Forslag til vejledning til provstiudvalg vedr. låneansøgninger til Stiftsrådet

---

5 - Økonomi: Det bindende stiftsbidrag

Til orientering:
Til stiftsrådets orientering er vedlagt budgetopfølgning pr. 30. september 2026 for det bindende stiftsbidrag.

Sager:
Stiftsrådet - Bindende stiftsbidrag og stiftsmidler til møder i 2026 (2026 - 5131)

Bilag:
Budgetopfølgning pr. 30.09.2026, Enkeltansøgninger pr. 30.09.2026

Stiftsrådet tog orienteringen til efterretning.

---

6 - Økonomi: Stifternes Kapitalforvaltning

Til orientering:
Der er afbud fra Flemming Pultz Egholm, som netop d.d. er til møde i Stifternes Kapitalforvaltning, bl.a. om mulighed for investeringer i aktier. Se vedlagte brev til ministeriet fra bestyrelsesformanden.

I Flemming Egholms fravær præsenterede Jens Erik Boesen kort materialet.

Stiftsrådet drøftede kort aktieinvestering af gravstedskapitaler, set i relation til fællesfondens aktieinvestering af pensionsmidler. Stiftsrådet ser frem til at høre nyt fra Stifternes Kapitalforvaltning herom.

Desuden er vedlagt den senest modtagne afrapportering fra Jyske Capital for september måned.

Sager:
Stiftsrådet - Stifternes Kapitalforvaltning - Div. information samt rapporteringer vedrørende 2026 (2026 - 4493)
Stiftsrådet - Stifternes Kapitalforvaltning - Div. information samt rapporteringer vedrørende 2026 (2026 - 4493)

Bilag:
Til KM med svar på oplæg til møde den 4. november 2026 i Stifternes Kapitalforvaltning, Lolland-Falsters Stift_5067 416342_30.09.2026

---

7 - Økonomi: Budgetsamrådet

Til orientering:
Knud Erik Rasmussen orienterer om eventuelt nyt fra Budgetsamrådet.

Knud-Erik Rasmussen oplyste, at der ikke er nyt fra Budgetsamrådet siden sidste møde. Budgetsamrådet afventer svar fra ministeren om udmøntning af Omprioriteringspuljen.

---

8 - Aansøgning om økonomisk tilskud til Pray As Yoy Go

Til beslutning:
Stiftsrådet skal tage stilling til vedlagte ansøgning om økonomisk støtte til en dansk udgave af appen Pray As You Go. Biskop Marianne Gaarden vil uddybe ansøgningen på mødet.

Sager:
Stiftsrådet - biskop Marianne Gaarden - økonomisk tilskud til Pray As You Go (2026 - 35251)

Bilag:
Ansøgning til stiftsrådet

Biskop Marianne Gaarden orienterede om baggrunden for ansøgningen om støtte til en dansk udgave af appen Pray as you go. Planen er at danske præster skal lægge stemme til oplæsning. Efter Mariannes vurdering vil danske præster også have glæde af den refleksion, dagens tekst lægger op til. For lægfolk vil det være en god introduktion til Biblen.

Det ville være langt dyrere at lave en egen dansk udgave, i stedet har jesuitterne generøst besluttet at stille appen til rådighed. Den økonomiske støtte skal bruges til ansættelsen af en halvtidsmedarbejder, bl.a. til koordinering med jesuitterne i London. Marianne tilbød at forlade lokalet under stiftsrådets drøftelse.

Stiftsrådet besluttede at donere 10.000 kr. til appen, da den virker til at være et godt værktøj, fx også til sorgbearbejdelse.

---

9 - Anmodning fra Den Danske Kirke i Udlandet

Til beslutning:
Den Danske Kirke i Udlandet anmoder Lolland-Falsters Stiftsråd om at styrke den demokratiske forankring af Den Danske Kirke i Udlandets arbejde i forhold til folkekirkens menighedsråd ved udpegning af op til fem repræsentanter.

Biskop Marianne Gaarden informerede kort om Den Danske Kirke i Udlandet. Hvis man interesserer sig for folkekirken i udlandet, kan det være interessant at sidde med; det gælder både læge og gejstlige.

Stiftsrådet besluttede at sende henvendelsen videre til Nils Roland, som er formand for stiftsbestyrelsen for Lolland-Falsters Stift i Den Danske Kirke i Udlandet. Så kan Nils kontakte provsterne for input til potentielle stiftsrepræsentanter.

Repræsentanterne skal deltage i det årlige repræsentantskabsmøde og fungere som forbindelsesled til folkekirkens menighedsråd. I 2026 fandt repræsentantskabsmødet sted den 21.-22. august.

Den Danske Kirke i Udlandet tilbyder at orientere yderligere på et stiftsrådsmøde ved behov.

Stiftsrådet skal tage stilling til eventuel udpegning af repræsentanter, og i givet fald hvordan det skal ske. Herunder også om stiftsrådet ønsker at invitere Den Danske Kirke i Udlandet til et kommende møde.

Sager:
Stiftsrådet - Den Danske Kirke i Udlandet - anmodning om organisering samt udpegning af repræsentanter til det årlige repræsentantskabsmøde (2026 - 31679)

Bilag:
Brev til Stiftsrådet i Lolland-Falster Stift

---

10 - Repræsentation i Danske Kirkers Råd

Til beslutning:
Domprovst Anne Birgitte Reiter er blevet opmærksom på, at Lolland-Falsters Stift ikke har en repræsentant i Danske Kirkers Råd (DKR), hvorfor hun opfordrer stiftsrådet til at udpege mindst én repræsentant til DKR.

Det overordnede princip i DKR er, at hver kirke, stift eller kirkelig organisation kan vælge to repræsentanter. Hvert medlemsstift udpeger således stiftets repræsentanter direkte. Udpegningen kan ske af stiftsrådet eller fx uddelegeret til dets mellemkirkelige stiftsudvalg.

Anne sidder i forretningsudvalget i DKR indtil foråret 2027, men som repræsentant for Folkekirkens Mellemkirkelige Råd (FMR) og ikke stiftet.

Domprovst Anne Birgitte Reiter foreslog at sende en opfordring til Lolland-Falsters Mellemkirkelige Stiftsudvalg om at udpege to repræsentanter for stiftet. Det vedtog stiftsrådet.

---

11 - Orientering fra formanden

Til orientering:
Stiftsrådsformand Jens Erik Boesen orienterer om relevant nyt, herunder:

- Fælles stiftsrådsmøde i Fredericia den 14. november 2026. Vedlagte invitation er tilsendt stiftsrådet forinden, da

Jens Erik Boesen præsenterede slides fra 3. møde i arbejdsgruppen for demokratisering af fællesfondens økonomi den 19. oktober 2026. På mødet havde sikringen af en reel kirkelig medindflydelse været til debat. Knud-Erik Rasmussen supplerede med, at den savnede indflydelse netop var baggrunden for det pågående arbejde, udsprunget af dialog mellem Budgetsamrådet og Budgetfølgegruppen.

tilmeldingsfristen er den 1. november. Status på deltagelse gives på mødet for eventuel samkørsel.
- Information om 2. og 3. møde i arbejdsgruppen for demokratisering af fællesfondens økonomi, se vedlagte præsentation fra 2. møde.

Sager:
Fælles stiftsrådsmøde i Haderslev 14. november 2026 (2026 - 17003)
Samarbejde mellem stiftståd om etablering af et fællesudvalg - Demokratisering af fællesfonden (2025 - 25194)

Bilag:
Fælles Stiftsrådsmøde 14. november 2026, Slides fra 2. møde i arbejdsgruppen om demokratisering af fællesfondens økonomi

Stiftsrådet drøftede, at mere indflydelse også betyder mere ansvar, hvilket kan øge konfliktniveauet i folkekirken. Det kan dog være gavnligt for udvikling og tegn på velfungerende demokrati. Det er et vigtigt arbejde, som også er på dagsordenen på det fælles stiftsrådsmøde den 14. november i Fredericia. Jens Erik Boesen, Knud-Erik Rasmussen og stiftskontorchef Lene Krabbesmark deltager i dette møde for Lolland-Falsters Stift.

---

12 - Orientering fra biskoppen

Til orientering:
Biskop Marianne Gaarden orienterer om relevant nyt, herunder om Pray As You Go samt konferencen "Demografi og Folkekirken" den 3. februar 2027 i Middelfart, se vedlagte invitation. Som det fremgår, er stiftsrådet garanteret en plads (ved rettidig tilmelding).

Sager:
Stiftsrådet - FUV invitation til konferencen Demografi og Folkekirken den 3. februar 2027 (2026 - 29700)

Bilag:
Aktdokument, Invitation og program til konference - Demografi og Folkekirken

Biskop Marianne Gaarden orienterede om konferencen "Demografi og Folkekirken". Stiftsrådet udpegede Anders Martin Lauritsen som dets repræsentant. Fra stiftsadministrationen deltager stiftskontorchef Lene Krabbesmark, kommunikationsansvarlig Bjørn Themsen samt domprovst Anne Reiter, i biskoppens sted.

Der er desværre endnu ikke noget nyt om stiftsgrænser, men givet kirkeminister Ida Aukens udtalelser til medierne, forventes der at foregå et ministerielt arbejde, som vi forhåbentlig snart hører mere om.

Endelig orienterede Marianne Gaarden kort om strukturændringer på Københavns Universitet vedrørende teologifaget. Teologisk Fakultet bliver til et institut i stedet. Selve teologiuddannelsen ændres ikke, kun rammerne.

Afslutningsvist takkede biskoppen stiftsrådet for godt samarbejde gennem knap 10 år.

---

13 - Orientering fra stiftsudvalgene: Det Mellemkirkelige Stiftsudvalg

Til orientering:
Domprovst Anne Birgitte Reiter informerer om relevant nyt fra Det Mellemkirkelige Stiftsudvalg.

Til beslutning:
På stiftsrådets møde den 9. september ønskede stiftsrådet en fornyet behandling af Det Mellemkirkelige Stiftsudvalgs nye kommissorium på næste møde, hvor ændringer var markeret.

Domprovst Anne Birgitte Reiter orienterede om udvalgets deltagelse på Alternativmessen i Maribo, samt om at Merete Bandak og stiftets diakonikoordinator Troels Mikkelsen deltager som stiftets repræsentanter i KMS 2026.

Udvalget arbejder på et foredrag af Ida Kongsbak om den kristne kirke i verden, som et alternativ til forbønsgudstjenesten, der som bekendt er omlagt til biskoppens afskedsgudstjeneste.

Stiftsrådet godkendte Lolland-Falsters Mellemkirkelige Stiftsudvalgs ny kommissorium.

Formand for Det Mellemkirkelige Stiftsudvalg, sognepræst Tom Friis, har siden sendt vedlagte forslag til revideret kommissorium for udvalget, hvor ændringer fra det hidtidige kommissorium fremgår og er forklaret. Vedlagt er også den oprindelige version til stiftsrådets godkendelse. Sager: Det mellemkirkelige stiftsudvalg - Lolland-Falsters Stift (2025 - 6546) Det mellemkirkelige stiftsudvalg - Lolland-Falsters Stift (2025 - 6546) Bilag: 26forslag til ændret kommissorium, 26forslag til ændret kommissorium med kommentarer	Samtidig blev det besluttet, at den nu faste årlige bevilling til Birgittadage på 10.000 kr. skal udskilles i stiftsrådets budget, så forbruget kan følges og pengene ikke bruges til andet i udvalget.
14 - Orientering fra stiftsudvalgene: Religionspædagogisk udvalg **Til orientering:** Hans Erik Pedersen informerer om eventuelt nyt fra Religionspædagogisk udvalg.	Hans Erik Pedersen oplyste, at der ikke har været møde i udvalget siden sidste stiftsrådsmøde, og således intet nyt at fortælle.
15 - Orientering fra stiftsudvalgene: Kirken i sommerlandet **Til orientering:** Sognepræst Anders Martin Lauritsen informerer om eventuelt nyt fra Kirken i sommerlandet.	Sognepræst Anders Martin Lauritsen oplyste, at der ikke har været møde i udvalget siden sidste stiftsrådsmøde, og således intet nyt at fortælle.
16 - Orientering fra Folkekirkens Nødhjælp **Til orientering:** Ulla Nielsen-Gotsæd orienterer om eventuelt nyt fra Folkekirkens Nødhjælp.	Ulla Nielsen-Gotsæd orienterede om sagen om en kontroversiel video fra Folkekirkens Nødhjælp, som generalsekretær Jonas Vejsager Nøddekær i oktober 2026 måtte trække tilbage efter massiv kritik. Kritikken gik på, at Folkekirkens Nødhjælp forsøgte at nedtone sit kristne værdigrundlag for at fremstå som en neutral aktør på bekostning af sine egne rødder. Jonas Vejsager Nøddekær har beklaget og præciseret uafhængighed vs. tilhørsforhold til folkekirken.
17 - Eventuelt	Domprovst Anne Birgitte Reiter oplyste, at Lolland-Falsters Stift pt. tester brug af Copilot (AI) i samarbejde med Folkekirkens IT. Anne foreslår et punkt om det på næste stiftsrådsmøde. De katolske kirker har lavet en fælles udmelding om brug af AI, og der er forslag om, at Det Lutherske Verdensforbund gør det samme. Susanne Nielsen spurgte til økonomien i Folkekirkens

	Enhed for Middelalderkirker (FEM), hvis en kirke overdrages. Marianne Gaarden oplyste, at det ikke er afklaret endnu. Det affødte en debat om driften af FEM fremover. Marianne orienterede om møde med den nye sekretariatschef for FEM i stiftsadministrationen samt i Herredskirke Kirke den 12. november.

Marianne Gaarden (Lolland-Falsters Stift)

Anne Birgitte Reiter (Maribo Domprovsti)

Johannes Olav Kruse Kristensen (Lolland Østre Provsti)

Anders Martin Lauritsen (Falster Provstiudvalg)

Jens Erik Boesen (Falster Provstiudvalg)

Hans Erik Pedersen (Lolland Østre Provstiudvalg)

Knud-Erik Rasmussen (Lolland Østre Provstiudvalg)

Susanne Høegh Nielsen (Maribo Domprovstiudvalg)

Poul Henrik Jacobsen (henrik_jacobsen@privat.dk)

Ulla Nielsen-Gotsæd (ullagotsaed@gmail.com)

Lene Møller Krabbesmark (Lolland-Falsters Stift)